

snel meer een stuk voor volwassenen kon maken. Dat is gelukkig steeds meer gelijkgetrokken'.

geen blasé theaterpubliek'

Anita Twaalfhoven tipt nog één keer:

"De mannen van **dansgroep 155** timmeren flink aan de weg met vernieuwende en even stoere als kwetsbare dans- en theatershows, zoals *Controle* en *Stuntkont*."

"Schrijver **Ayden Carlo** verrijkt het jeugd- en jongerentheater met nieuwe toneelteksten zoals *Kirikou & Karaba de Toverheks* (5+) en *Twelfth Night* (14+)."

"**Judith Faas**, artistiek leider van BonteHond in Almere, slaat andere wegen in. Ze maakte *STRAF*, een uniek theaterproject over en met taakgestraften, die samenspelen met professionele acteurs."

"**Theater De Krakeling** in Amsterdam programmeert dit najaar producties over kinderen in de knel, waarin het jonge publiek ook zelf een stem krijgt: *Pech* en *Koning Gilgamesh*."

"**Theatermakers Schippers&VanGught** maken originele theaterinstallaties waar je inklimt en doorheen kruipt en waarmee je nieuwe ervaringen opdoet, zoals *ODE*."

wel lang zo geweest dat als je jeugdtheater maakte, of in een kindervoorstelling speelde, je niet snel meer een stuk voor volwassenen kon maken. Vooral acteurs hadden dan een stempel. Maar dat is langzamerhand gelukkig steeds meer gelijkgetrokken."

Je zegt 'gedurfd onderwerpen', wat bedoel je daarmee?

"Voorstellingen die gaan over scheiden of over de dood. Thema's als ruzie, vriendschap, oorlog of verliefd zijn. Niks werd geschuwd. Ik vond het goed, want kinderen hebben met al die onderwerpen te maken. Dan is het fijn om zo'n verhaal in het theater te zien. Het krijgt vorm en wordt behapbaar. Afgelopen weekend zijn de Zilveren en Gouden Krekels uitgereikt, jeugdtheaterprijzen. De kinderjury koos voor *Als het anders loopt*, een voorstelling van Het Houten Huis waar ook acteurs met een beperking in spelen. Met een pittig onderwerp, want iedereen zit in een ziekenhuiswachtkamer waar je niet wil zijn. Dan beginnen de muren te bewegen en gebeurt er van alles."

"Kinderen vonden het bijzonder dat de personages in de voorstelling allemaal iets hadden, maar dat ze toch hun hoofd niet lieten hangen en heel optimistisch bleven. Kinderen be kroonden een 'moeilijke' voorstelling, dat vond ik mooi om te zien. Het is dus niet snel te moeilijk of te zwaar voor kinderen."

Daar denken scholen en ouders weleens anders over...

"Dat is best ingewikkeld ja, want kinderen zeggen niet uit zichzelf: 'Ik

wil naar die voorstelling.' Het zijn altijd anderen die daarover beslissen, leerkrachten of (groot)ouders. En die hebben vaak hun eigen ideeën en persoonlijke oordelen over wat kinderen wel of niet aankunnen. Het mag niet te eng, het mag niet te wild en het moet wel een beetje passen binnen de moraal van de school. Gezelschappen klagen er ook over."

Heb je daar een voorbeeld van?

"Vorig seizoen was bijvoorbeeld een reprise te zien van *Het geheven vingertje*, van regisseur Jetse Batelaan. Een heel absurdistische voorstelling waarin onder andere ouders op het schoolplein flink op de hak werden genomen. In het vak werd die voorstelling zeer geprezen, maar één van de opvoeringen werd op het laatste moment afgelast omdat ze 'een morele grens' overschreed. Terwijl kinderen er hard om moeten lachen, die zien de humor er wel van in. Scholen kijken er met een opvoedende blik naar, maar daar gaat het niet om."

Waar gaat het dan wel om, volgens jou?

"Buiten de lijntjes kleuren, in plaats van erbinnen! Theater is een vrijplaats waar alles moet kunnen. Je ziet daar dingen waar op school of thuis niet over gepraat wordt. Op een beeldende manier en zonder oordeel. Dat voegt iets toe aan je blik op de wereld. Daarom is het zo belangrijk dat alle kinderen minstens een keer in hun leven naar het theater gaan, maar liefst veel vaker natuurlijk."

Twaalfhoven studeerde eerst pedagogische wetenschappen en deed

Vijf voorstellingen die Anita Twaalfhoven zijn bijgebleven:

Voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt (2005) – Theatergroep MAX

"Een van de eerste, echt **absurdistische en tegendraadse** jeugdtheaterproducties van regisseur Jetse Batelaan, die begint wanneer een beveiliging het toneel wil afsluiten."

Mehmet De Veroveraar (2012) – De Toneelmakerij

"Een spectaculaire theatermarathon over een jonge sultan van het Ottomaanse rijk, in een speciaal verbouwde loods in Alkmaar."

Liefde (2016) – Maas theater en dans

"In deze fysieke voorstelling dansten jonge performers hartveroverend door de seizoenen van de liefde, met **onhandige serenades**, een wildwaterballet en bruisende Bollywooddans."

Trojan Wars (2021) – HNTjong

"Een filmisch epos dat jong en oud meesleepte in een eigentijds verhaal over politieke machtspeletjes die tot een zinloze en **allesverwoestende oorlog** leiden."

Dubbelbloed #2 (2022) – Danstheater Aya

"Danser Ali Zanad en zangeres Karima el Fillali voerden het publiek mee in een indringend muzikaal verhaal over vluchten en thuiskomen in een vreemd land."

daarna, of eigenlijk tussendoor, de regieopleiding aan de Amsterdamse Theaterschool. Ze werkt daar trouwens nog steeds als schrijfdocent en scriptiebegeleider. Haar eigen scriptie ging over de betekenis van kunst voor de ontwikkeling van kinderen. Daar kwam wat ze leuk en belangrijk vond samen.

Wat was de conclusie van je scriptie, hoe belangrijk is kunst voor kinderen?

"Dat theaterstukken, maar ook bijvoorbeeld boeken, kinderen helpen om via hun fantasie dingen te verwerken. Dingen waar ze in hun dagelijks leven mee rondlopen of die ze misschien niet goed snappen. Via je fantasie verwerk je de emoties, doordat je meeleeft met een personage dat iets heftigs meemaakt. Dan gebeurt er iets met jou en je emoties. Dat is nog steeds zo. Kunst laat kinderen nieuwe ervaringen opdoen, die hun horizon verbreden. Het fijne is ook dat kinderen nog geen blasé theaterpubliek zijn. En elk jaar zijn er nieuwe kinderen van zes of acht, dus je hoeft niet krampachtig alles te vernieuwen of post-moderner te maken."

Heb je nog een wens voor het jeugdtheater?

"Jeugdtheatergezelschappen moeten het nog altijd met minder subsidie doen dan gezelschappen voor volwassenen. Maar eigenlijk moet er juist méér subsidie naar jeugdgezelschappen. Want kinderen zijn nog in ontwikkeling en die profiteren er heel erg van als hun fantasie en verbeelding wordt gestimuleerd."

'Theater kan kinderen helpen om via hun fantasie dingen te verwerken'

'Elk jaar zijn er nieuwe zes-jarigen, je hoeft niet krampachtig te vernieuwen'